

Meie Mats.

Nr

17. 8. Keskvaldi min.
Eesti NSV Riiklik
Raamatukogu

2004

3.

Las' aga ajad aruneda,
 Päewad minna, teised tulla
 Küll weel koerad kolki saawad,
 Suured — — — — —

Aastal 2000.

Wene keelest *Nikiforus*.

Iwan Iwanowitsh Bellamy'le oli saatuse läbi oaks langenud, tuttawa raamatu „Saja aasta pärast“ kirjutaja Bellamy'ga, ühe nime osaliseks saada. Tema oli „uunduste departemangus“ laua ülemaks.

Ja see juhtus, et tema 31-sel detsembril 1906 magama jäi ja 2-sel jaanuaril aastal 2000 ülesse ärkas. Kuidas temal korda läks, ligi 100 aastat magada — seda ei oska mina teile seletada, kuid lugu oli tõesega nii.

See oli hommitul kella 8 aeg, ja afentest paistis juba wähe walgust tubadesse, kui Iwan Iwanowitsh ülesse ärkas, ringutas, haigutas ja elektri kella nupu peale wajutas. Läks üks minut mööda, siis ilmus teener Peeter, tõi wärskke ajalehe numbri, ja hakkas ahju kütma. Iwan Iwanowitsh hakkas pitali olles ajalehte lugema. Etialgul ei leidnud ta lehes midagi iseäralikku, kõik oli nii kui ikka, ja ka sõnumite eesotjas seisid nagu harilikult: „Meie lehe eilane number korjati poliitsei poolt ära.“ Kuid edasi waadates juhtus ta ülemel nurga peal „2000. aastal“ nägema, ja see asjalugu pani mehikese soontes were keema.

— Peeter — hüüdis ta kärsitult, — mimes kuu-päew täna on?

Peeter liigutas tuld, ja pomises läbi hammaste: „Mii kui ei teaks...“ „Teine...“ Gila oli juba korteri üiri termin täis, ja minu palga saamise päew kah!”

„Ei... Ma ei räägi sellest! Hm... Kuid — Aga kas ma laua magasin?“

Peeter, ilma et ennast liigutanud oleks, wastas kõige juurema rahuga:

„Ja — aastat sada peaaegu magasite...“

„Mii—s?“ kilkas Iwan Iwanowitsh. „Miks ja mind siis ülesse ei ajanud? Wõrkael niisugune, näeb et magan, aga tema ei tee wäljagi! Oleks weel kümme, kakskümmend aastat — aga mõtle ometi — sada!“

„Miks ma teid äratama pidin,“ pomises Peeter, „nägin, et magate, magage — Jumala rahuga! Wõib ka olla, et ülemalt poolt teile käsk on antud magada? Kuidas mina jeda teada wõin?“

Iwan Iwanowitsh, ilma et kuulnud oleks, mida Peeter räägib, hakkas ennast kiiresti riidesse ajama, mõttes sõimamiste peale, mis teda departemangus ootawad, tõmbas käd rufikasje ja lendas uulitsale. Ta oli nii enese mõtetes finni, et uulitsal midagi tähele ei pannud.

Ta mõttes: sada aastat olen ma maganud, nüüd on juba ammu „Walitjuse Teatajas“ trükitud, et magama jäänud koll. asjes. Iwan Iwanowitsh Bellamy, ametnikkude nimekirjast maha on kustutatud.

Peale selle oli ta weel mõned seadused 17. oktobri waimus enesega kodu wiinud, et seal neid järele waadata. Ka juutide õiguste „ajutiised“ seadused, 3. maist 1882. oliwad temal kodus ümbermuutmiseks, ja nüüd tema magamisega on need materjalid liikumata terve aastasaja puhunud! Kuid see on juba ülekohus ajaloo ees!

Ma ei hakka jutustama, kuidas Iwan Iwanowitsh departemangu jooksis, kuid sinna jõudes oli tema esi-

mene töö efektori juurde minna. Omas tuhinas ei pannud ta sedagi tähele, et saja aasta peale waatamata, ikkagi weel Dšip Stepanowitsh, oma musta habemega, efektoriks oli.

„Ma — Iwan Iwanowitsh! Kuidas elate?“ küsis efektor rahulifelt.

Iwan Iwanowitsh oli nii ehmatanud, et suu ammulu seisma jäi. „Ujab lori,“ mõttes ta, ja küsis: „Kas teie midagi ei märka?“

„Kägu on paistetanud... Wist biljardid lõite?“

Niisugust otsekohest, rahulist wastust kuuldes, tegi Iwan Iwanowitsh enesele täieliku imasüüta näo ette, kuid ajaloo ees ennast süidlasteks tunnistades, ütles ta:

„Kallis Dšip Stepanowitsh, — kuid mina olen sada aastat maganud!“

„Ja! Sada aastat ei ole teie ametisse ilmunud!“

„Aga! Nüüd ei tea ma asjade seisukorrast midagi!“ ägas Iwan Iwanowitsh.

Dšip Stepanowitsh mõttes ja wastas: „Teil on õigus! Meie oleme palju selle ajaga edasi jõudnud! Meil oliwad siin niisugused uundused, j. o. mitte uundused, waid liikumine: 1906. aastal, kui teie magama jäite, sai see küsimus edasi lükatud, 1920. sai ta järke ootama pandud, 1936. sai ta järke ootamast ära wõetud, 1957. jõudis ta juba niikaugele, et läbiwaatamise alla sai wõetud, kuid 1974. sai ülemalt poolt mime punkti wastu waieldud, nii et 1983. a. otjusele jõuti, täiendawaid punktiisid tegema hakata, ja nii siis sellest saadik!...“

Iwan Iwanowitshi süda hüppas rõõmu pärast.

„Aga Duuma? — Kuidas Duumaga on?“ küsis ta.

„Mis siis Duumast on? Duuma ei ole midagi!“

Meil on selle aja sees juba 86 Duumat olnud. 43 Duumat on laiali aetud, kuna 43 koftu ei lastudgi. Sellepärast saiwad kõik asjad ilma Duumata aetud, põhjusseaduse 87. punkti põhjal.“

„Aga kuidas Gurko Sidwall'i asi on?“

„Saab ikka uuritud!“

Iwan Iwanowitsh kuulas ja rõõmustas. Temale meeldis pealegi weel, et sada aastat oli maganud. Ta laotas paberid enese ette lauale, ja selles rõõmsas tujus, et asi kõik nii tublisti on läinud, hakkas ta „Cafe Walki“ wilistama. Kuid siin juhtus mehikesele aparibus! Wiitse-direktor, kes parajasti departemangust läbi käis, kuulis Iwan Iwanowitshi wilet, ja jäi tema ette kätades seisma:

„Mis teie siin wilistate?“

Iwan Iwanowitsh ehmatas nii ära, et wait ei mõistnud olla, ega wabandada ka ei tulnud meelde: Siis kogeles ta wiimaks:

„Wabandage! Mina olen weel wana aja inimene, aga nüüd on uus aeg, siis on muidugi uued laulud ka!“

„Mis uut aega teie siin unistate,“ tähendas wiitse-direktor wihaselt. „Ja misugune teie wäljanägemine on? Ei ole hästi wäljamaganud... Rasige kodu magama...“

Iwan Iwanowitsh oli wäga äritatud. Ta wõttis kirjatastu ühes paberitega, läks kodu, ja heitis wöödisse, kus ta selle kindla teadmisega, et palk edasi läheb, ja uunduste liikumine paigastigi ei nihku, kuni 2. detsembrini 2106. aastani magas!...

Jussihind ehk Söögisedel.

Kui teegi nii hea mees oleks ja meid küsimisega: — mis on meie häda ja wiletsuse põhjus — auustada tahaks, siis hüüaksime ahastades nagu ühel healel: „kõht“ ning teeksite õige tähtja näo seal juures.

Meie nagu orjalapsed kunagi, oleme ise pärast kaudu weel kõrwadeni punased, tagasihoidlikud ja häbelikud, et niisuguse suure küsimuse peale nii lühidalt ja õieti wastasime.

Siis ei jõua meie endid enam talitseda, tunneme kõhutühjust ja hakkame kõiki unustades sööma. Nüüd on lepitus jällegi. —

Oleks meil ometegi ka üks söögisedel olewat nagu jeda kuulsamate kuningrahwaste kalendrite tagatipus nagu salaja mõnikord nägema oleme juhtunud. Nüüd aga süüakse söögisedeli puudusepärast ühel ja selsamal päewal siin ning seal putru, kapstaid, kõrti, austriisi, marja-sahwii, silkusi, meekoki, haniraswa, hapupiima ja salatiit. Toiduained on nii segamini, et nõrk inimene siin korraldamiseks juba midagi ei jõua teha. Minult Sumal ehk wõiks weel asja parandada ja uut õiglasemat sööfide ära jaotamist ette wõtta.

Taewa peale peaks suur tahwel üles riputatud saama, kuhu peale kirjutatud oleks: mida peame sööma. (See on küll ainult isikline nõuandmine ja nüüd kainema järelemõtlemise järel, pean ma soowi tagasi wõtma, sest pisukesed walged tähed jääsiwad tahwli warju).

Siis kui meie juba niikaugele oleksime edenenu, et kõigil ühine söögisedel oleks, siis wast hakasiwad külamehed alles üles taewa poole waatama! Ikka kolmkorda päewas, õhtul, lõunal ja hommikul.

Uga see luuleline söögitablet ei tohiks inimestele mitte kättesaadaw olla: määrivad teise wiimaks mul- laste kättega ära. Ka ei tohiks sinna ligidale kõstriisi ja kirikuoõrmündriisi lasta, need hakasiwad wiimaks seal na töötama, nagu nemad pühapäewal lauluraa- matu numbritega teewad. See oleks jällegi uus monopol.

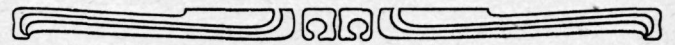
Söögi õigust wõiks ikka igaühel olla, mitte aga söögiwabadust. Muidu mõni ablasem isik teeks kõhu- tejele liiga. Olgu näituseks rumal talumees. Kui niisugune inimene ka juba nõnda palju süüa saaks, et ta kõht täis oleks, siis kaswaks teine nii tugewaks, ja tu- gewa jõulised mehed on praegusel ajal wäga kardeta- wad. Kui näituseks mõisafulane kõhu täis sööks, siis tahaks ta täielikere auuks ka weidi puhata — ja sõge hull, kus su aru on? kui juba tödmees ka nii pika söögitunni saama peaks, et ta silma kinni saaks laasta! Kuhu siis selle küüruga minna? Aleg on jumalaanne ja teda ei tohi meie mitte nii südamega raisjata.

Ikka portsiud paika, — igale ühele olgu ärajaotud oma söögi-osa! Ka see on liiga eduline mõte. Ei leita ju weel selle nadiise ilma seest nii tarka meest, kes ka ühe suurused toiduportsjonid mõistaks teha. Rah- was on alles loll küpsutamata — ah kullapai! küpsmata, pidin ütlemata. Küpsatud on ju meie rahwast kaua ja mis seegi muud oli, see särn taldade alla tegemine, kui mitmed waewawennad hiljuti ikka, ikka üle piiri põ- genesiwad.

Ma arwan, aga see on ka paljas rumal arwamine, et meie meeste kätte ikkagi kõrgestisündinud söögiküsi-

must otjustada ei anta. Inglise näewad ka, et meie käed, olgu ka Eesti keele rikastamiseks käppadeks nime- tatud — puhtad ei ole: määrime leima ära. Kui kõht tühi on, et siis laulame armast ja kallist risti- rahwa trööstilaulu: „Kas on linnukesel muret“ ja söögihimu on kui käpuga ära pühitud. Nutuõru ümberjuu, heidame magama, unustame kõhukiatused, waimustame endid hale ja armsa lauluga ning näeme söönutest und.

Jään nüüd waimustatult ootama, kas wõetakse see tähtis eluõõ ka trüki ja kas antakse siis honorariks ometi jussihindagi O.

On talistusi.

Arst (poisile): „Aja keel wälja — noh, weel pike- malt!“

Pois: „Pikemalt ei saa, sest see on teisest ot- sast kinni.“

Sõbrad.

Kaks paadialust seisawad trahteri ees.

Üks ütleb teisele: „Mine sina enne sisse. Kui nad find wälja ei wista, siis tulen mina ka.“

„Noh, sõber, miks sa sõrmed tindi potti kastad?“

„Mina pean poole tunni pärast herra matusele minema ja et kindad, nagu nüüd leidsin, sõrme otsiest katki on ja minul wõimalik pole omale teisi muretseada, siis pean ennast sel wiisil hädast wälja aitama.“

„Kui tahad sõpra kaota,

Siis raha talle laena saa,

ütles kõster Armas kui otsa Kaarli käest 500 rubla (wõlga) wõttis. Ole terve, kui haigeks jääd, siis sure kohe ära. Lahtet andjat armastab Sumal.“

Riigivolikogu lõpulik saatus.

Elks.

Kirikuherra läheb külast läbi, kus temale kingsepp Pigi-lapp lallutades ja ühest tee äärest teisele tuitudes vastu tuleb. Pastor teretab ja ütleb noomivalt:

— Rahju näha, et omale laia tee olete — —

Siin takistab teda rättssepp lallutades:

— Ah lallallaia teed? E—eh—ei ku—lla õpetaja he—herra. Mi—mina olen kü—kümme korda kraawi kuffunud, et tee kitsas on.

Merepurlakate vahel.

1.: „Miks sinu heal täna nii kähiseb?“
2.: „Magasin minewal öösel niisuguses kohas, kus tuul kangesti läbi tõmbas.“

1.: „Kus siis?“

2.: „Seal wanal furnuaial, ja keegi riitwatu oli wärawad lahti jätnud.“

Meelitus.

Keegi tahab ennast advokat Käharikka juurde, kellel weel protsessifid ajada pole, teenriks kaubelda ja üt-
leb: „ . . . Ja siis kui Teie mind omale teenriks wõtate, siis annan mina oma protsessi ka kohe Teie kätte, sest wana peremees tahab mind warguse pä-
rast kohtusse kaebada.“

Lootust andew.

Üliõpilane (wõlanõudjale, kes arwet toob): „Kui oleksite nii lahke ja tuleksite wiie nädali pärast, siis wõiksin ütelda, millal Teie jälle sünnib tulla.“

Kaupluses.

— Kas see siis ongi see kiidetud lõhekala, kuis Andres, kui hülge raswa söi.

— Küllap see seda on, kostis kaupmees.

— Ei see nüüd just nii hea olegi, aga sõõn ometi jelle kuulsa n i m e p ä r a ft.

Tubli pois.

T ä d i : „Aga Leo, miks sa alati siis selle wäikse Elsa siia tood, kui mina laulma tahan hakata, tema ei oska muud teha kui karjub.“

L e o : „Jah, aga sina jätad siis alati laulmise järele, ja papa annab mulle selle eest iga kord kümme kopikat.“

Walesti mõistetud tohtri määrus.

Tohter kirjutab haigele rohutähe ja kuiwatusliiwa puudusel fraabib ta noaga seinast lupja paberi peale, mis ta siis haige kätte annab ja kähib: „Seda peate kolm korda päewas sisse wõtma.“ Kaheksa päewa pärast tuleb tohter haiget vaatama ja küsib, kuida terwisega lugu? „Ei paremat ühtigi,“ wastab haige. „Kas olete wõtnud, mis teile määrasin?“

„Muidugi, waadake aga!“ Näitab seina, kust ta kõik lubja oli ära kaapinud.

Kellafepa juures.

Naene: „Meie kell kodus ei käi sugugi. Mis sellele peaks tegema?“

Kellafep: „Looge siia, siis saab näha, mis tal wiga on.“

Naene: „Siin ta ongi.“

Kellafep: „See pole ju kell, see on ju paljas kella tilgats!“

Naene: „Aga see ju just ongi, mis ei käi.“

Nuuskuri laul.

Hõisja! Hõisja! Ma löön tralli,
Mässajad löön kuterpalli,
Dtsin Soomest kõik nad kätte,
Loon Tallinna kohtu ette.

Tahjivad mind panna wangi,
Kuid mu palwe oli kange!
Põlwili neid palusin,
Nuuskuriks end pakkusin!

Kohus wõttis palwe wastu,
Käsktis kohe üles astu,
Dtsjus on nüüd kinnitud,
Wangist mina wabastud.

Kui eksami läbi teen,
Timukaks siis saan ehk weel!
Eestis pole seda meest,
Hoidke mässajad mu eest!

Nikiforus.

Korteri seletus.

Linnawaht leiab hulguse pingil magamast, kes enese ütleb kalarannas korterit pidawat. „Kummal pool Kalaranda te siis dieti elate, pahemal või paremal pool?“ küsib ta kahtlewalt.

„Mina elan mõlemil pool,“ wastab hulgus tigevalt.

„Mis lori see on?“

„Ei see ole lori ühtigi, sest minu elukorter on sadama poolt minnes paremat kätt, aga patarei poolt tulles pahemat kätt.“

Kunstniku paleujets oli enne ikka alati ilmsüütaus, aga nüüdse ajal on seda paljaks fiktud patt.

Kodanlase peastmine.

Kodanlane kukkus sadama sillalt merde. Tõeline, kes seda nägi, lippas talle järele, tõi ta suure waewaga wälja ja ütles siis: „Nüüd peate aga mulle lubatud kümme rubla taju wälja maksma!“

„Kudas nõnda?“ ütles kodanlane. „Ma pole Teile ju midagi lubanud!“

„Ohoo! Kas Teile ei sirutanud oma kümme sõrme ülespidi, kui Teile teistkorda wee peale tulite?“ arwas tõeline.

Geskujulik truudus

Chicago linnas waksalis astub üks noor abielumees waguni ja jätab oma abikaasaga õrnalt jumalaga. „Ela heasti, mõtle minu peale ja ära mind unusta,“ ütles tema. „Ilmasgi, ilmasgi“, kinnitab noor naene ja wõtab oma taskurätiku wälja ja . . . teeb ühe sõlme sõlpe, et oma lubamiist mitte unustada. —

Herne-supp seajalgadega ehk Kalendri-tarwitaja kimbatus.

Mete Mihkli juhtumised. (Temast enesest üles kirjutatud).

Wõinädal! Wastlapäew!

Misjugune hea tundmus asub nende kahe tähtpäewa peale mõeldes südamesse. Ma kujutan enesele waimus ette, kui maitsewa lõunasöögi minu kallis Kaiekene mulle ette kannab.

Herne-supp seajalgadega . . . Wastla päewa toit, aastas üksainus lord ette kantaw!

Ja selle lõunasöögi tagajärjeks: noor naene ja mefinädalad.

Jah, ülemat ühe wana-poiisile küll ei wõi olla, kui kõik need kallid asjad käepärast on. See on ühe sõnaga, minu jottialistlike ilmatorra eesmärk...

Praegu mul neist headest asjadest weel ühtegi ei ole, aga eks lähemas tulewikus saan wõitma. Etiteks piitsitan kapitalistide käest herne-suppi seajalgadega (ega neilgi muud mainstrooga ei wõiks olla), majaperemehelt odawama hinnaga suurema korteri perekonna elu sisseseadmiseks. Siis kofin Kaie ja peame mefinädalad — ah, töölisele aitab tundidest küll, sest nädalaid tookiwad puuduse majasse ja pifa peale uppulfin nädalite meeshe nagu kõrbes ära.

Nõndaks! . . .

„Kuule Jaan,“ ütlesin ma ühel päewal oma korteri selfilisele, „waata õige kalendrist järele, millal Wastlapäew on.“

„Mis sest päewast siis teada tahad?“

„Mind kutsuti selleks päewaks kuhugile Wastlapäewa toitu söbma. Minu arwates peaks Wastla päew juba warsti olema.“

„Jaan hakkas kalendrist otsima. (Millal wanal poisil asjad käepärast on!)

Wastla päew saab minu elus tähtsaks päewaks. Sel päewal tahan ma oma Kaiekese wanemate ette astuda ja teda omale kaasaks paluda. Meie wahel oli asi juba ammu maha tehtud; õigemine ütelda, mulle tehti maha, sest et igaford, kui ma lõbusas tujus olin, wõis iga neiu minu peale kangesti mõjuda. Sarnasel korral awaldasin ma armastust, kallistust ja suudlesin, aga järgmisel päewal kirusin ma iseennast ja oma nõrkust. Kudas meil Kaiega lugu selle poolest oli, jäägu saladuseks; nii palju olgu üteldud,

et herne-suppi seajalgadega ma üle kõige armastan. Ja seda teadis Kai.

„Kaua sa seal kalendri kallal sorid?“ küsisin ma, kui nägin, et ta kalendri kallal soris.

„Ei ole fees.“

„Mis?!“

„Selles kalendris Wastla päewa ei olegi.“

„Mis sa räägid! . . . Too kalender siia.“

„Jaan ulatas kalendri mu kätte.“

„Õin selle lahti ja hakkasin otsima; cest taha otsa, taka ette otsa. Wida ei ole, ei ole.“

„Kust sa selle loru kalendri said?“

„Turult ostsin. Poisid üks ja teine pakuwad: osta ja osta Tõnissoni kalendrit. Wõtsin ühe ära, aga pärast nägin et koguni

Tõnissoni tähtraamat on Dige kalender.“ Pidi ikka parem olema, aga Wastlapäewa ega wõinädalit fees ei ole.“

Helde taewas! Kui ma Kaie poole minemisega wast hiljaks ei jää?!

Kahmasin mütsi pähe, toppisin palitu selga ja tormasin uulitsale. Wite miuuti pärast olin raamatukaupluses.

Kas „Tartu kalendri on?“

„On. Misjuguist herrad soowivad?“

„Dooge kõik, mis aga saabawal on.“

Poesell soris pisut riinuil ja ulatas siis leti peale.

„Siin on Sirmilauad, Neg, Postimehe kaasanne, Karwast Wana Waleik.“

„Dooge weel.“

„Kohkem meil Tartu ja Karwa omaid ei ole.“

Walgast on weel Edu. Misjuguist herrad soowivad?“

„Ma wõtan need kõik ära.“

„Herrad on wist jällemüija?“

„Ei ole Teie asi.“

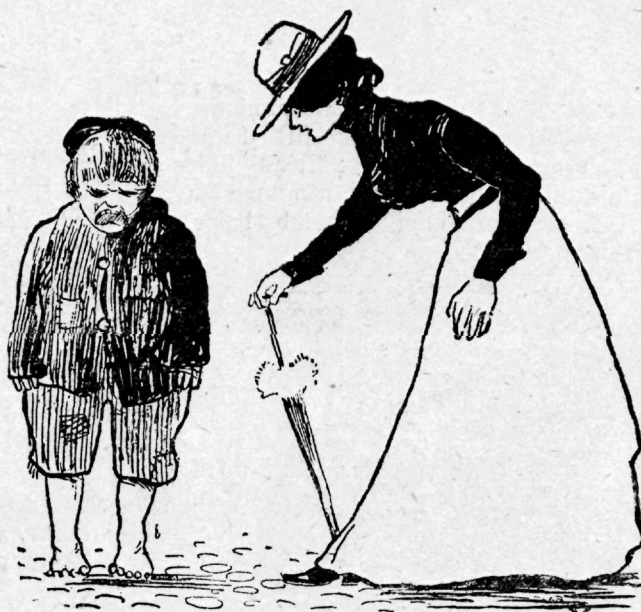
Waksin hinna ära ja astusin rahulise südamega koju poole: ju Wastla päew ikka nende fees ülewal on.

Kodus wõtsin kõik need kiidetud Tartu ja teised kalendrid käfile . . . Küll ma otsisin, küll aitas Jaan kaasa, kuid Wastlapäewast mitte märki.

Hirm tõusis mul herne-supi ja seajalgade kaotfi minemise eest. Ühi teab, mikspärast Wõinädal ja Wastla päew Tartu kalendritest ja teistest eduerafonna jabakandjatest wälja oli praagitud? Wist hakkas ta mõneps partei meheks, wõi „jottialkaratsejaks“? Aga Edu fees wõiks ta ikkagi olla, on ju oma mees. Aga wõta näpust! . . .

Koputadi ukse peale.

Kooli mured.

Wõeras tanta: Miks ja nutad, wäike mees.

Pois: Ühtü — — selle Wene ja Jaapani sõja pärast.

Tanta: Di, armas sõber, kas sinul nii õrn süda on?

Pois: Ei sugugi, aga nüüd on geograhwias ja historias kõikjugu uusi nimesid pähe õppida ja needsamad ei seis meeles.

„Kes, kurat, seal jälle klopib? Sisse!“

Pakikandja astus sisse ja andis mulle ühe kirja ära. Kaie käekiri!

Ma hõistasin rõemu pärast: wististi kutse Wastla päewaks.

Põskjawa südamega ja wärisewate kätega awasin ümbritu.

„Auuline herra!“

Oma lubamistest ja sõnapidamisest oleie ilusa nähtuse andnud. Eila, Wastlapäewaks, lubasite meile lõunaks tulla ja ühtlasi ka meie wahelist asja lõpule wiia. Ja nüüd ühe korraga niisugune pettus! See on häbemata Teitest. Kas see on sõnapidamine?

Kii wõiwad kõik Teie armuawaldused ja töötused petlikud olla. Minu wananemad on pahased ja lasewad Teile ütelda: ärge tulge enam meie majasse, kja ka mina ütlen shedasama.

Katchen.“

Kõik on lõpetatud!

Ma kõngutasin pead ja wajusin tooli peale.

Dh hernesupp ja seajalad!..

Kui õhtuks toitu keetmise, siis jäiwad puud järele. Pliidi all põlesiwad Tartu ja teiste linnade kalendrid: „olin“ neile sõjakohtu ära mõistnud.

Pita peale hakkas minu rõhutu ja paha tuju lahkuma.

Eks katsun Manni ja Anni juures õnne ning unustan seega Kaiekehe ära. Manni ja Anni on muidugi pahased, et ma mõnel ajal nendega tegemist pole teinud, waid Kaie ümber libitse-

nud. Aga eks ma saadan neile sünnipäewaks torelda fringli ja lillekimbu, küll siis kõik waen on otsa lõpnud.

Manni sünnipäew on 5. aprillil, ja Annil — hm, kuupäew meehest läinud — oota, see on esmaspäewal aprillituu teise nädali sees.“

Kalendrid pliidi all tuhaks saanud, kust nüüd waadata. Küsides waatafin Jaani otsa.

„Meil seina peal on ju „Päewalehe“ seinakalender.“

Õige küll. Seal ta ongi. Me Jaaniga armastamise ikka „Päewalehte“ lugeda, sest et selle sees alati kosjakuulutusi ja kirjawahetusi abielu ostarbeks sees on...

„Mi — mi — mis ma näen! Dh ma õnnetu! Wiendamal aprillipäewa ei olegi tänawu ülewal, ainult 4. ja 6. aprill.“

Ma tuikusin ja langesin Jaani najale. Ka Manni on asi otsas.

„Jaan, kallid Jaan! Dsi esmaspäewa, otfi Anni sünnipäewa.“

Õober waatas ja jahmatas. „Kogu ennaft, saa tugewaks. Annil tänawu aasta sünnipäewa ei olegi.“

Ma õnnetu armastaja! Kaotus kaotuse järele. Ise oma silmaga tahtsin ma seda wiimast hirmust õnnetust näha.

Ustusin, õigem — tuikusin, seina äärde ja waatafin. Aprilli teine nädal kuue päewaga; esmaspäewa ei olegi.

Siin oleks ka kõige kindlama loomuga wanapoiss koku wajanud: ühe päewaga kolmest kallikest tätesti lahti.

Ja kelle läbi?

Kalendrite läbi.

Enne oli ometi kalendrites kupulastmise ja lastewõerutamise tähtjad sees, aga nüidjel edene-

mise ajajärgul puuduwad nendes koguni Wastla-, kuu- ja nädalapäewad.

Kaie, Manni ja Anni! Kui te minu peale ei lasta, siis jään ma wanaks poisiks ja juren ka seda furma... .

Dh hernesupp ja sea jalad!

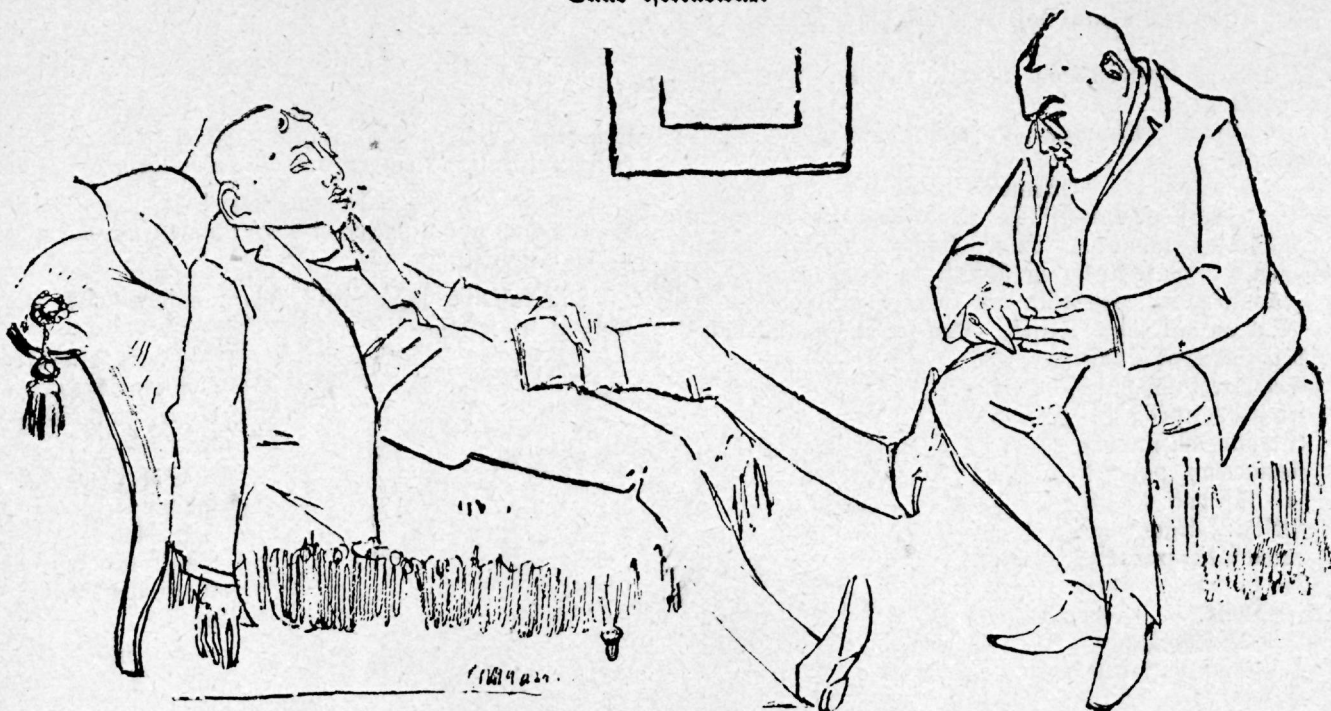
(Lõpp.)

„Suuruse hulluks kutsutakse inimest, kes ennaft arwas enam arusaama, kui ta arusaab. Niisugust ei wõi minust tulla, sest mina olen palju suurem, kui aru wõin saada.“

Suur iseteadmus.

- Sina magad aga kodus ja loed romaanisid?
- Jaa — ja ootan, et tulewad mulle komisjari kohta pakkuma!
- Kuida sa selle ameti jaoks ennast oled ettevalmistanud?
- Kui inimesel niisugune nimi on, nagu tänu Zumalale, minul — von Ochsenchwanz, siis on sellest meie ajal juba ettevalmistust küllalt.

Ütles.

— Porteri küsimus on minu jaoks otustatud, ütles paadialune, kui teda politseisse tiriti.

— Ametit peab lapse põlves õppima, ütles Pärdi Andres, kui ta pojale mängu-asjade asemel ajalehe ja käärid kätte andis.

— Ka väiksete asjadega peab kokkuhoidlik olema, ütles rahapeale mängija klubisse minnes, et mitte kodus petroleumi põletada.

— Pale higi sees pean ma leiba teenima, ütles rahamees raha paberite küljest kupongisid lõigates.

— Meie tahame talurahva wiljapuude harimist tõsta, ütlesivad mõisnikud, kui nad mitu waguni täit tellitud jäneseid Läänemaal lahti lastsid.

— Tasa sõidab, kaugemale saad, ütlesivad nella kandidaadid, kui nad vähtide selgas duuma poole ratsutasivad.

— Meie jääme oma programmile truuks, ütlesivad eduerakondlased, kui nad kubermangu walimisel rahwa kandidadile vastu healetasivad.

— Loom on ifka jahi saak, ütles noor junkur, kui ta wenna hobuse pödra asemel maha oli lastnud.

— Ega minugi suu saapa säärest alam poole, ütles Rostas, kui ta õlle asemel pudelist tõkati jõi.

— Kumal saab kirikus ka pekka, ütles pastor, kui ta käärkambris kellakotist raha tasku toppis.

— Morjens, poisid, kas Taliangu Juhkam on siin, ütles Tõnu, kui kiriku uksest sisse astus.

— Pagana juristid, ütles Hiin taat, kui figu põllult ära ajas.

— Kull on palju ajakirjanikka, ütles külamees, kui uulitsal „Matši“ müüjaid poisja nägi.

— Üks jälle sääred firewile ajanud, ütles Otša Tõnis, kui matusekellafid kuulis.

— Vereimeja, ütles Kolgamees, kui kupumoori nägi.

— Süstit käib nagu mõisnikkude peamees Peterburgi wahet, ütles Tõnu, kui naene kangast kudus.

— Pantrott ongi käes, ütles mustlane, kui hobune juri.

— Meie jeltjimees, ütles tööta sul, kui ta karstuse kuratoriumis Ankut nägi.

— Mina olen rewident: ütles waras, kätt wõera taskusse pistes.

— Paremini teha ei ole mitte keelatud, ütles student kui ta ekamil läbi kukkus.

— Suitsetamine on siin keelatud, luges Tukumui ja pani paberossi ette.

— Igal linnul oma laul, ütles Tagametsa taat grammofoni kuuldes.

— Siit lähneb kõige otjem tee, ütles karjapois puu otsast maha kukkudes.

Opium.
1.

Hiinas on opiumi suitsetamine ära keelatud, sellega võeti vaestelt patifikandjatelt viimane elurõem ära.

3.

Ja mis jääks venelasest üle, kui temal vodka ära keelataks?

Wägimees.

Viimasest Wene-Jaapani sõjast tagasi tulnud kavalas jutustab:

„Ühe hoopiga löin ma ühel jaapanlasel käre ja jala otsast maha.“

„Miks sa pead ei löönud?“

„Pead ei olnud enam otjas.“

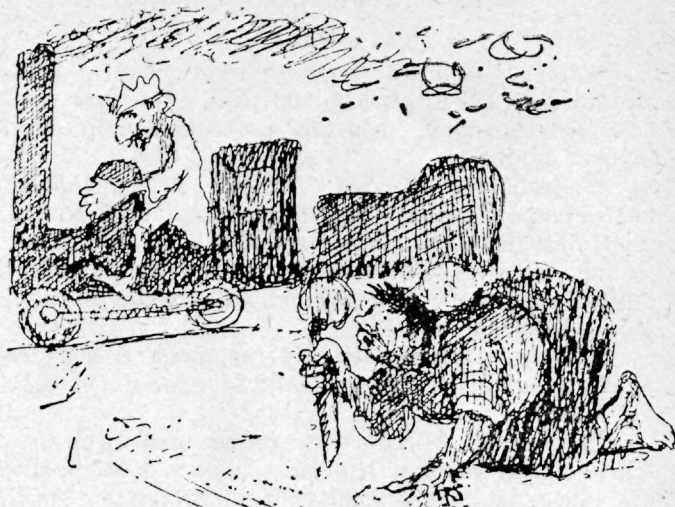
Oma usku.

Moori nekrutisi pandakse ritta, õigeusulised ühele, luterlased teisele poole. Kaks noortmeest jääwad isepaika.

„Mis usku teie olete?“

„Meie oleme pslapstoid.“

2.

Ja eht oleks see Serbias päris leivateenistuse ära võtmine, kui kuningas Peeter maalt ära põgeneks, enne kui rahva firk tema vastu jahtuks?

4.

eht Balti Saklast, kui temalt „von“ ära võetaks?

Kus alles meri.

Wana meremees jutustab kodus imedest, mis ta ilmas näinud: „aga kõige imelisem on must meri.“

„Kudas nii!“

Waat, see on nõnda must, et kulunud saabas pista vette ja kui välja tõmbad, on ilus must nagu üle wilkitud.

Ennemuiste

Kingseppmeister: „Wõi nõnda, lurjus: ah sina paned minu kingaraswa leiwa peale! Küll ma selle rihmaga sinu maiuse himu ära võtan!“

Majandusteaduslikud lugemised.

I. Raha.

Raha on harilikult järgmised liigid: wafk-, hõbe- ja kuldraha, paberiraha ja waleraha. Katsume lühidelt nende omadusi, wäärtust ja walmistamise wiisi tundma õppida.

Wafkraha tehtakse wafest. Wafke on wafekaewandustes ja wafkataldes. Wafekarwa inimesi on Amerikas.

Kulda saadakse peale kaewanduste ka kullafepalt. Kullast tehtakse kuldsõrmuseid ja kuldsid lootusi ja lapsesõlwi; wafest ka kuldsid hõbetaskufellasid, nagu mõnel kellafepal olewat.

Paberiraha pruugitakse siis kui muud ei ole; terwiseks see just ei ole kümnerublalisi kahe panukoogi wahel ära süüa.

Wale raha teewad kõige rohkem walerahategijad, kellel see eluülespidamiseks on. Wale raha võib sellest ära tunda, et ta hästi ehk halwasti tehtud on, mõle-

mil juhtumisel ei tunne seda muud kui asjatundjad, keda alati peab juurde kutsuma, kui leitakse, et raha wale on.

Lähtjas elukas, kellest rahaga ühtlasi peab kõnelema, on kasjahoidja. Kui ta päris puhastwerd on, siis lähed ta ühel ilusal päewal wäljamaale, ometi ei jäta ta mitte kasjat hooletusse, waid hoiab seda ifka südame- ligidal.

Peale tegemise, saadakse raha tokku ka agarusega ja äriajamisega. Raha teenimist raskendab suuresti see, et riigil raha tegemiseks eesõigus on. Aga südametäie ja wihaga võib küsida: miks pära? — See on kisen- daw ülekohtus, mädahaaw, mis tuleb ära lõigata, mis rutulist parandust nõuab! Sest kui igauhele õigus antaks raha teha, siis kaoks seltskonnast kõik waleraha- tegijad. Ja siis — siis saaks rahwas rikkaks! Kerja- jad ei koputaks kunagi ilmaaegu halastajate inimeste uste peale ja õnn ja küllus walitseks igal pool, üle- mates ja alamates liikides.

Pastor on töömehete raske töö peale tilga wiina andnud, töömehes palub tist klaasitäit weel.

Pastor (noomides): Kas Tõnu ei tea, et iga klaasitäis on üks nael sinu jurnufiristu kaane sisse.

Tõnu: Võib küll õige olla, aga kui nüüd pastoril korra on haamer käes, siis muud kui lõb aga peale.

Kuul taskus.

Haawatud ohwitser toodi laatsaretti. Tohtrid haka- siwad kuuli otsima, mis haawatule suurt valu sünnitas.

„Wida Teie ometi otsite?“ karjus ta wiimaks.

„Kuuli, mis teid haawas.“

„Kurat wõtku! Mifs te seda mulle ennem ei üelnud!“

Kuul on minul taskus.“

Pealik käib kasarmus, jääb soldatite supikatta juurde seisma ja küsib: Dooge mulle lusikas, ma ta- han suppi maitseada.

— Soldat: Nagu käskite, herra pealik, aga...

Pealik: Wasturääkimist ei tohi olla! — Tu- hat! — Sellel on ju pesuweemait!

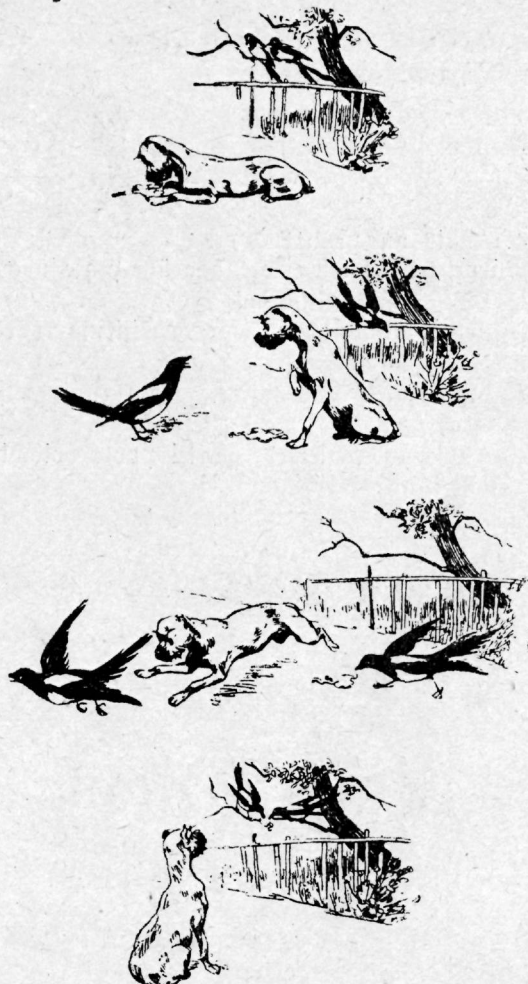
Soldat: Herra pealik, ega ta muur ei olegi.

Nagu.

- Kustus, nagu „Hüüdja“ heal kõrbes.
- Lõhkise kuuega nagu Tõnisson priisimajas.
- Ornad nagu pastori põue-patud.
- Segane nagu Päewalehe seinakalender.
- Uuus pealegi nagu kroonu raha waras.
- Sasis juukstega nagu sotzialist.
- Särk pükste peal nagu marxistil.
- Paksu kõhuga nagu nella mees.
- Lootuseta nagu riigivolikogu.
- Diftitakse läbi nagu raudtee wagunis.
- Toredad nagu õhulosid.
- Sasis nagu riigi asjad.
- Antakse ilma hinnata nagu „Moorust“.
- Sahkerdab nagu ajaleht partei sihtidega.
- Külm nagu Tarvasiu kihelkonna koolimaja.
- Suurte lubamistega nagu pukile tahtja.
- Kuito nagu Meie Mats.

Kawalad, harakad ja loer.

Poisi unenägu.

Poiss: Nägin minewal õffel imelikku und. Teie, meister, olite kaelani siirupitonnis ja mina wanaleiwa waadis.

Meister: Täna õnne, et teisiti ei olnud.

Poiss: Ja muidugi, meister. Seft siis ronisime wälja ja lakkusime üksteist ilusti puhtaks.

Teisepere Jaan saab linnas wennaga kokku, keda ta 10 aastat ei ole näinud. Wend imestab Jaani frakki ja kõigepidi muutunud olekut.

Jaan (pahaselt): Mis ja mind pörnitsed oma matsi näoga? Waata, see harimatus on minul juba pinnale tõusnud, mis finul alles sees on!

Küsimuse kast.

1. Kes on isamaalane?
Iga tõsine Weneriigi alam kes purjutab, firikus käib ja suure juuga mäsajaid wihtab.
2. Mis on esimene aprill?
Kõige auusam päew, sest et sel päewal waletaja vähemalt jeda tunnistab, et ta waletab.
3. Mis on advokat?
Kääkimise masin, mis rahaga käima pandakse.

4. Mis on pruut?
Naene, kessel meest ei ole, aga ihe peale juba mõtleb.
5. Mis on uulitja pois?
Ujalehe wäljaandjale kõige tarwilikum kollega.
6. Mis on abielu?
Rahewõitlusele kutsumine, mis kuni teije sur-
maga lõpeb.
7. Mis on ajalehtede partei poole hoidmine?
Leitwa kanikate korjamine.

S u u r e f f i t u s .

1.

2.

Naiste kavalus.

Mässajad I.

Talumees: Tulin armulise herra käest rendi alandamist paluma!

Parun: Mis? Keegi teine ei kaeba, et rent kallis, muud kui fina üksi!

Duumasaadiku proua: „Vaata, armas sõber, kõit moodi, õmbluse ja muud rehtnugid saadan oma mehele siis, kui duumas kõige suuremad rahaküsimused harutuse all on; ta on siis suurte summadega harjunud ja ei nurise.“

Mässajad II.

Talumehed: Siin oleme nüüd kõit ja palume —

Parun: Mässajad, mässajad, appi, appi! —

Dundemärgid,

Vanapoiss ütleb:

„Kui millasgi näed meest ja naist kahetset väljas kõndimas, ja mees pakk kannab, siis on nad kihlatud; aga kui naene pakk kannab, siis on nad abielus.“

Õnnetus.

Ma õnnetuse lapsjeks jäin,
Sest kolmest sõbrast lahti sain:
Üks neist heila naese võttis,
Teine proturoriks hakkas,
Kolmas wangiturni kukkus.

Meie Mihkel.

Mupukas pois.

Mednik: „Sina poisi lontrus, waras, mis ja minu õunu puust maha raputas?“

Poiss: „Neid oli faks tükki siin maas ja selle ajaga, kui ma neid püüdsin puusse tagasi wifata on, weel rohkem kukkunud.“

Maene Karli.

Em a: „Sumala pärast, lapsed, Karli on kadunud! Kus võib ta jäänud olla?“ —

Lapsed: „Teda oleme meie kui Sotsialdemokraatlast Siberisse mõistnud, sinna jääkappi.“

Maailma menu.

„Matši“ eluaegselt kirjasaatjalt M. M.

Benemaal. Kasjasid rõbvitakse. Igapäev tuleb hulk sõnumid kasjade tühjendamiste üle. Minu arvates peakivad kasjad juba kord otša lõpma. — Ja sõjakohthu otsuseid täidetakse niisama igapäev. Peaks nüüd üsna ruttu Benemaal uue rahwalugemise ette võtma, et teada saaks, kui palju juba rahwa arv on vähenenud.

Ja nälg on Benemaal suur. Punases ristsis on sellepärast pidusidgi peetud. Ja neil pidudel ei nute tagi näljahäda pärast waid enamasti koguni tantsitakse. Ja jaa, Saksad tahavad rahwa kõhud täis tantsida. Duma ei olegi veel laiali aetud.

Haapsalust. 1904. aasta „Majapidaja“ nr. 12 on ilmunud.

Karwast. Trahterite ja monopoli poodide läheduses on kange maru müllanud. Mitmel pool käiwad noored mehed kinni seotud peadega ja ühel on maru koguni nina peast ära wiinud.

Tarwastust. Mõlemad kihelkonna koolimajad põewad külmatõbe, iseäranis aga tütarlaste oma. Njawiiteks loobiwad lapsed wett põrandale, lasewad ära külmetada ja siis algab tore liulafimine. Wallaijad kiidawad sarnast tegewust kõige kasulikumaks teha liigutamiseks

wahetundidel. Jah, liigutama nad peawadki, sest muidu wõtab külm tuppa ära.

Kabalinnast. Wanem muusika selts kipub wälja surema, selle peale waatamata, et hiljuti paar paruniitki hiigla waimustusega seltsiliikmeteks wastu wõeti. Waimustuse tuhinas hakkas mängukoor „Wacht am Rhein“ õpima, teades et tubli jootraha tuleb. Teised liikmed, wa' sõgedad, astuwad seltsist wälja, sest külmad põhja tuuled hakanud puhuma.

Paadremaalt. Rahe ärimehe poolt, kellel rahwa kasud sõnade järele südame peal olla, on kollase „eluwee“ hallikas awatud, mis päewas 35,000⁵/₅ loodi wedelikku wälja purskada. Seda nähes tahta mõisnik veel suurema kaewu puurida. Paadremaalased! hoidke alt, uputus tuleb.

Rihulast. Perekonna raamatute sisse seadmise järele kirjutada paljud peremehed kõik need isikud üles, kes aga jala üle ukse läwe tuppa tõstab. Rewiderimise juures leiti terwed leheküljed harjuskite, kalfsu ajajate ja naabri naeste nimesid täis olevat. Ngaratel nimekirjutajatel olla lootust kõrgema ameti peale saada, näitujeks: salapolitseinikkudeks, bürokratide ukse hoidjateks j. n. e.

— Mevi elust ei midagi tähtsat. Kõpsetatakse jarmilisi saiafi.

Järwamaalt. *U r a w e t e s t.* Siin asus agar kooliõpetaja, kes palwe-wendade ja õdede ette otsa asus, et ühise jõuga ümberkaudseid elanikkusid oma „usku“ pöörata. Rahwa elust ja seltside tegevusest oja ta ei wõta, olla kõik patt. Annaksime nõuu, et kooliõpetaja ametist lahti wõtaks, sest see wõib temale ka patt olla ja ta näidaku rahwale, et Maltswett mitte meie kõige suurem prohwet ei olnud.

Lüganusest. Pääsi jaama ametnikud peawad peale päris ameti weel profurõri ametit. Iga kiri, mis jaama tuleb saab hoolega esiteks wäljaspoolt, pärast aga sees poolt järele waadatud. Mis kahjulik, see häwitatakse ära. Iseäralise kontrolli alla langewad kirjad, mis neiude nime peale on adresseritud. Kirja-saajad aga arwawad, et tarwis oleks ise hakkunud profurõride tegevust ka rewiderida ja neid kõrgema ameti ja koha peale panna, näituseks Toompeale.

Tallinnast. Wana Walge pani kõrwad pea alla ja „Hüüdja“ puhus pasuna lõhki. Dr. pakkus mit-mele oma healekandjat, kuid keegi ei tahtnud ka wana raua hinna eest pasunat wastu wõtta. Walge ruun wiidi Lasnamäele, kus waresed selle õnneks wõtsiwad ja Kõrwi aega südamlilikult mälestasiwad.

Karwast. Karwalased otsiwad asjata Põhjamaela. Pole teist mõnel ajal näha olnud. Ilm ou pilwes ja tähed ei paista.

Tartust. „Isamaa“ hülgawa pinnalta paistab, panrott, mis tulemata jääda ei wõinud. Kella mehed kannawad „Isamaa“ surma puhul leinamärki.

Kodumaalt. (ka Tallinnast.) Üks tee—faks asja. Keegi waimuliku kirjanduse agent käib pühakirja raamatuid müümas: Teeb seega Issanda wiinamäel teed. Tähtsamaks kui kirjanduse müümist peab ta libitsemist ja peale tükkimist neiude ümber. Tarbetor-ral teeb ta waga näo ka ette ja peab isegi palwet, et aga sel teel perekondadesse ja tubatesse peajeda.

- A.: Mis ajast peale oled sa paberossi suitsetama hakanud?
B.: Siis kui tohter mulle suitsetamise ära keelas.
A.: Aga suitsetad praegu.
B.: Aga ainult paberossi.

Haru nite, mienägu.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR